

ŞI CUVÂNTUL TRUP S-A FĂCUT

„Hristos se naşte, măriţi-L“ CRĂCIUN

„Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște și pământul peștera Celui neapropiat aduce; Ingerii cu păstorii slăvesc și Magii cu steaua călătoresc; că pentru noi s-a născut prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veți!“

Cu inimile pline de aleasă bucurie, creștinii ortodocși alături de ceilalți creștini prăznuiesc de aproape două mii de ani în luna de cembrie, în ziua a douăzeci și cincina, Nașterea cea după trup a Mântuitorului nostru Iisus Hristos sau Crăciunul.

E o sărbătoare dragă și cunoscută tuturor celor care-L mărturisesc pe Hristos ca Domn și Mântuitor, e o zi aleasă și plină de lumină pentru că „Soarele Dreptății“ a strălucit în lume împărșitînd negura păcatului și a neștinței.

E o zi a pămîntului și binecuvântării, căci o zi a Domnului și împărăției veacurilor se naște astăzi din Fecioară ca să instaurze în lume împărăția păcii și a dreptății mesianice.

Ingerii din cer slăvesc minunea nășterii celei mai presus de fire cîntînd „slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunavoire“, iar oamenii jos pe pămînt aduc laudă, cinste și mărire Celui ce în peștera Betleemului s-a născut ca să ne dea tuturor pîldă de smerenie și de ascultare. E o zi binecuvîntată ziua Nașterii Domnului, căci ea ne aduce pe Hristos ne pămînt și prin El întreaga Treime, cea deoiființă și nedespărțită, vine aproape de noi și intră în comuniune cu noi.

E o zi preamărită ziua Nașterii lui Hristos, căci ea pogorîre în lume pacea cea adevărată pe care

Etimologia cuvîntului Crăciun este una dintre cele mai discutate etimologii din lingvistica romanică „și nici pînă astăzi nu există un acord general.“

E o zi strălucită Ziua Nașterii, căci ea luminează cu lumina cea neapropiată a lui Hristos „pe tot omul ce vine în lume“ (1 Tim. 2, 4), și-l învață să cînte împreună cu celele sale de sus cîntare de biruință „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace“ (Luca 2, 14).

Crăciunul este sărbătoarea bucuriei, căci Acela care va rădica păcatele lumii (Ioan 1, 29) astăzi pe pămînt s-a arătat.

Crăciunul este praznicul păcii, căci pacea cea de sus astăzi în lume a venit și peretele cel din mijloc al vrajei l-a stricat.

Crăciunul este sărbătoarea familiei, căci Hristos născut sub chip de prunc ad ce binecuvîntare în familia Sfîntă și în toate familiile creștine.

Crăciunul este în același timp o sărbătoare dar și o taină: „Mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu s-a arătat în trup“, precum și cuvintele adresate ucenicului său Timotee în cea dintîi epistolă pe care i-a adresat-o, marele apostol al neamurilor Pavel scotea încă o dată în relief, ca de atîtea ori, taina dumnezeieștii intrupări. O taină care covârșește toată mintea și care s-a arătat pe deplin oamene

(Continuare în pag. a 2-a)

- 1 Al. Graur, Puțină gramatică, II, București, 1988, p. 206. 2 1958, p. 195. 3 Vol. II, 1969, p. 170. 4 Tache Papahagi, Dicționarul dialectului român general și etimologic, ed. a II-a augmentată, București, 1974, p. 384. 5 Dicționar de istorie veche a României (Paleolitic — X), București, 1976, p. 529. 6 Al. Rosetti, Asupra rom. Crăciun, în vol. În amintirea lui Constantin Giurescu la 25 de ani de la moartea lui, București, 1944, p. 435—440; idem; Rom. Crăciun, în „Romanoslavica“, IV, 1960; p. 65—71; idem, Rom. Crăciun în „Studii și cercetări lingvistice“, an XXII, 1971, 1, p. 3—4; idem, în Istoria limbii române, București, 1986, p. 555—560. 7 Al. Graur, Etimologia românească, București, 1963, p. 78—80; idem, Crăciun, în „România literară“, an III, 2 (66) 8-1-1970, p. 14; idem, Puțină gramatică, II, București, 1988, p. 206—207. 8 Idem, Puțină gramatică, II, p. 207.

Veste minunată

„O, ce veste minunată
De la Betleem s-arată
Astăzi s-a născut
Cel fără de-nceput
Cum adăru proorocii.“

Iată că ne-a învrednicit bunul Dumnezeu și în acest an, ca după o perioadă de pregătire, de post și rugăciune să prăznuim din nou, cu bucurie negrăită, cu credință și cu dragoste, marele praznic al Nașterii după trup a Mântuitorului nostru Iisus Hristos sau Crăciunul.

Biserica ne cheamă în această noapte sfîntă, prin glasul cântărilor ei, prin colindele noastre strămoșești să ne apropiem iarăși cu sufletele curate, cu inimile smerite și cu mințile înnoite, de staulul din Betleem, acolo de unde a izvorât în lume pacea, viața și binecuvîntarea, acolo unde a venit în lume „pentru noi și pentru a noastră mîntuire“ însuși Fiul lui Dumnezeu intrupat.

Biserica ne cheamă să fim alături de păstorii din Betleem și împreună cu ei să ne închinăm lui Hristos, „Soarele dreptății“, venit în lume astăzi pentru ca lumea să aibă viață și lumină „și să o aibă încă din belșug“ (Ioan 10, 10).

Biserica ne cheamă să alergăm împreună cu magii de la Răsărit și călăuziți de steaua luminoasă, să mergem la Betleem și să ne închinăm dumnezeiescui prunc Iisus și prea Curatei și Sale Maici Sf. Fecioară Maria, și deschizîndu-ne vistierile inimii să-i aducem și noi în loc de aur: sufletul nostru curat în care El să-și facă sălaş, în loc de smirna, credința noastră curată și sinceră în dum-

(Continuare în pag. a 3-a)

† ANTONIE
Mitropolitul Ardealului

Spovedania și viața duhovnicească

Pocăința sau Spovedania este Taina renașterii duhovnicești, a reînvierii, este al doilea Botez prin care se reface comuniunea cu Dumnezeu întreruptă prin încălcarea vocii lui Dumnezeu cuprinsă în Legea morală. Revelația dumnezeiască precum și conștiința morală ne spun că în multe chipuri greșim toți (Iacov 3, 2), că „nu este om drept pe pămînt care să facă binele și să nu păcătuiască“ (Eclesiast 7, 20) și că „dacă zicem că păcat nu avem ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi“ (1 Ioan 1, 8).

Perseverând pe această cale a trăirii morții, prin ignorarea Legii morale, oricărui principiu sau normă morală, urmarea este căderea în patimă, în robia simțurilor pervertite, a senzualității și a instinctelor minore. Viața celui care a pierdut orice frînă morală este dominată de concepția unui materialism grosier iar urmarea este pierderea sensibilității duhovnicești și atrofierea simțului moral, duhovnicesc.

Închiderea orizontului vieții la limitele acestui veac, orientarea ei numai spre căștigarea bunurilor materiale, scoțind căștigarea acestora scopul ultim al vieții, înseamnă îndepărtarea oricărui preocupări superioare, morale, duhovnicești etc., așa încît omul cugetă numai la cele ale trupului după cuvîntul Sf. Pavel, care spune: „căci cei ce sunt după trup cugetă cele ale trupului, iar cei ce sunt după Duh, cele ale Duhului“ (Rom. 8, 5).

Dar cugetarea celor trupesti aduce cu sine și fapte corespunzătoare acestor cugete căci între viața sufletească și cea trupestă există o legătură organică: laboratorul faptelor noastre este în cugetul nostru și ceea ce gîndim, simțim, voim etc., le manifestăm în fapte corespunzătoare. Așadar, faptelor trupului sunt oglindă vieții noastre interioare, a cugetelor noastre, iar urmarea este moartea sufletească, după cuvîntul Sf. Pavel: „căci dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață și pace“ (Rom. 8, 6). De aceea, spune același sfînt apostol: „nu suntem datori trupului, ca să vă uităm după trup. Căci dacăcă viețuiți după trup, veți muri, iar să vă cugetați cu Duhul faptelor trupului, veți fi vii“ (Rom. 8, 12—13).

„A vieții după trup“ înseamnă că preocupările care domină în viața noastră sunt cele legate de viața fiziologică, instinctivă, mai mult, orientarea în exclusivitate spre cele trupesti duce la degradarea ființei umane, la pervertirea sufletului și la închiderea sufletescă față de realitățile spirituale. Iar „faptele trupului“ sunt cunoscute și ele sunt: adulterul, desfrănare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâni, gâlcevi, dezbnări, erezuri, pizmuri, ucideri, beții, chefuri și alte asemenea lor“ (Gal. 5, 19—21).

Toate acestea au ca urmare întunecarea minții și închid pe om în carapacea egoismului, puterile morale sufletești degenerază așa încît mîntea pervertită nu mai poate face distincția dintre bine și rău și dimpotrivă răstoarnă ordinea normală, morală a lucrurilor și omul ajunge să spună binelui rău și răului bine (Isaia 5, 20).

Trăind în satisfacție pătimise care închid orizontul vieții și înăbușă viața spirituală, urmarea este pierderea harului divin, potrivit cuvîntului Sfintei Scripturi care spune: „Nu va rămîne Duhul Meu pururea în oamenii acestia pentru că sunt numai trup“ (Facer 6, 3). Același gând îl exprimă Sf. Apostol Pavel cînd spune că credea că se vor mîntui prin Legea veche că „V-ai îndepărtat de Hristos și ai căzut din har“ (Gal. 5, 4).

Prin harul divin și se deschide credinciosului un nou orizont. el are o altă viziune a vieții, viața lui are un alt destin și altă vocație. Pierderea harului divin are ca urmare moartea spirituală despre care vorbește Sf. Scriptură. Așa, de pildă, Sf. Pavel scrie creștinilor din Efes: „iar pe voi v-a făcut vii, cei ce erați morți prin greșelile și păcatele voastre“ (2. 1). Iar Mântuitorul Hristos îl spune preotului din Sardes prin glasul Sf. Ioan: „Știi faptele tale, că ai nume, că trăiești dar ești mort“ (Apoc. 3, 1).

Pierderea harului înseamnă căderea din sfera socrului, a sfînteniei, pierderea identității, prăbușirea într-un vid spiritual, în golul sau

(Continuare în pag. a 3-a)
Arhim. VASILE PRESCURE

Doamne, Praznic luminos

ale Tale cuvinte

Doamne, ale Tale cuvinte,
Care s-au scris mai-nainte
S-au plinit precum și scrie
Moise la Cartea întâie.
O, o, o minune!
De la răsărit mare
O stea cu lumină mare.
Razele ei răspîndește,
Pe trei magi călăduzește
O, o, o minune!
Steaua magilor vestește,
Și din proorocia rară
Pe Mesia îl arată
O, o, o minune!
Lăudând întru mulțime,
Mărire-ntru înălțime,
Pe pămînt împăciuire,
La oameni bună-voire.
O, o, o minune!
Praznic luminos,
Strălucind frumos,
Astăzi ne-a sosit
Și ne-a-nveselit
Că Mântuitorul
Și Izbăvitorul
Cu trup a venit
Raiul cel închis
Azi iar s-a deschis,
Șarpelui zdrăvilit
Capul i-a zdrobit.
Și strămoșii iară
Prin Sfînta Fecioară
Iar s-au înnoit.
Ingerii cîntau,
Păstorii iluierau,
Magii se-nchinau
Toți se bucurau.
Doar Irod era
Că se tulbura
De nașterea Sa.
El îl căuta
Voind morții-a-l da,
Dar Pruncul Iisus
Din țară s-a dus.
Fie lăudat,
Binecuvîntat,
În veacuril Amin!

A venit vremea Toate neamurile

A venit vremea Toate neamurile
urcării Iși
la ceruri pe-o aduc darul de cuget,
scălire de rază, de
pe o de
sorbire de lună... înfăptuire, de smerită
A venit vremea lucrare
surorii la picioarele Împăratului
la ceruri Jertfa Mielului
pe o Sfînt
scănteiere de iesle, pretinde fulgerare de inimă
pe rostire Chemare-Cuvînt... și mințe pe măsură;
Miezul veșniciei S-a intrupat „Toate mi s-au
Logos Prea Sfînt. A venit vremea, omule, dat
și în Cuvînt pentru ca Slava Ta să fie
așezămînt! deplină“...

DAN BODEA

DAN BODEA

Arhim. VASILE PRESCURE

Întruparea Fiului lui Dumnezeu

Așa cum din vecie a hotărât Dumnezeu crearea lumii și a omului, tot așa a fost concepută și trimiterea în lume a Fiului său, ca să-l mântuiască pe om de sub stăpânirea păcatului. În virtutea eternității sale, Dumnezeu este mai presus de orice limite ale timpului și este de-a pururi ne-chimbat, căci la El „nu este schimbare sau umbră de mutare” (Iacob 1, 17). Hotărârea de a-l trimite pe Dumnezeu-Cuvântul în lume a fost „taină cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută”. Ca apostol al neamurilor, sf. Pavel arată că lui i-a revenit darul de a învedera tuturor „care este iconomia tainei celei din veci ascunse în Dumnezeu” (Efezeni 3, 9). În timpurile de pe urmă, această taină a fost „dată pe față... prin scrisori profetice, după rânduiala veșnicului Dumnezeu” (Romani 16, 25—26). Cu câtă claritate a fost adusă această taină la cunoștința tuturor neamurilor, de către evanghelistul V.T., găind: „Iată, fecioara va zămisli și va naște fiu, și-i va pune numele Emanuil” (Isaia 7, 14). Aceasta s-a împlinit atunci,

când s-a gătit calea venirii lui Hristos în lume. „Dacă a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul său, născut din femeie, născut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere” (Galateni 4, 4—5). La 1 dei, legea oprind păcatul, a trezit în om sentimentul vinei și ca urmare l-a făcut pe om receptiv față de mântuire. Astfel legea ne-a fost un învățător (pedagog) spre Hristos, ca să ne îndreptăm prin credință” (Galateni 3, 24). Iudeilor, popor ales al lui Dumnezeu, Mesia cel așteptat le-a fost anunțat ca ieșind din sămânța lui David: „Toiag din rădăcina lui Iesei (tatăl regelui David) și floare dintr-insul” (Catavasie). „Mădița cea din rădăcina lui Iesei va fi ca un steag pentru popoare; pe ea vor căuta-o neamurile și sălaşul ei va fi plin de slavă” (Isaia 11, 10).

Pregătirea venirii lui Mesia a fost făcută la Iudei, dar și la neamurile păgâne. Despre aceștia din urmă, ap. Pavel zice: „Păgânii cei ce nu au legea, din fire fac ale legii... ca unii care arată fapta legii scrisă în inimile lor, prin mărturia cugetului lor și prin cercetarea de sine” (Romani 2, 14—15). Dacă în mijlocul Iudeilor a grăit Dumnezeu prin proroci, în păgânism, într-o oarecare măsură, a vorbit prin filozofi, ca: Socrate, Platon, Seneca și alții. Potrivit învățăturii Evangheliei, Dumnezeu-Cuvântul, Logos-ul, era lumina oamenilor și lumina în întunericul păgânismului și acest întuneric n-a cuprins-o (Ioan 1, 4—5).²

Prin bunăvoința lui Dumnezeu-Tatăl, Fiul lui Dumnezeu, cel de o ființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, cel fără de început, s-a pogorât pe pământ, apeland cerurile spre robii săi. S-a născut în chip miraculos din Sf. Fecioară Maria, spre a se face mijlocitor între Dumnezeu și om.³ Unul este Dumnezeu, unul este și mijlocitorul între Dumnezeu și oameni; cel ce s-a făcut om, Hristos Iisus” (I. Tim. 2, 5). „Cel ce în chipul lui Dumnezeu fiind, n-a ținut ca la o pradă la egalitatea sa cu Dumnezeu, ci s-a golit pe sine, chip de rob luând, asemenea oamenilor făcându-se și la înfățișare dovăduindu-se ca un om, s-a smerit pe sine, ascultător făcându-se...” (Filipeni 2, 6—8). „Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul-Născut Fiul său l-a dat, ca tot cel ce crede într-insul să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). În Evanghelia de la Ioan se relevă fează mai cu os-bire firea dumnezeiască a lui Iisus, când ne spune, că „(Dumnezeu)-Cuvântul trup s-a făcut și s-a sălășluit întru noi și am văzut mărirea lui, mărirea ca a unuiu născut din Tatăl, plin de dar și de adevăr” (Ioan 1, 14). La rândul lor, Evangheliile sinoptice pun în evidență mai mult firea omenească, arătând în mod suficient și firea dumnezeiască a lui Iisus. „S-a născut Iisus în Betleemul Iudei, în zilele lui Irod, împăratul” (Matei 2, 1). Pastoilor, care noaptea făceau de strajă turelor lor, îngerul le-a zis: „În orașul lui David, astăzi vouă s-a născut un Mărituitor, care este Hristos, Domnul și acesta este semnul ce vă dau: veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle” (Luca 2, 11—12).

Prin actul întrupării Fiului lui Dumnezeu, s-a revărsat în lume grația divină. Prin aceasta se motivează stilul de viață și de simțire creștină, prezent în ortodoxie, care îl leagă pe credincios cu cerul, căci prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, cerurile s-au pogorât la noi, pe pământ.⁴ Pentru noi, ortodoxia este trăire în corpul viu al Bisericii, cu Tradiția creștină, care nu este doar un reziduu de amintiri și datini, scoase din ritmul viu al vremii. Tradiția creștină este însăși Biserica, mereu activă și creatoare, sub puterea Duhului Sfânt.⁵ Prin întrupare, Dumnezeu Cuvântul, Cel ce era mai presus de timp, s-a făcut contemporan omenirii de acum două mii de ani. Da, fizic, noi cei de azi nu putem fi contemporani cu Hristos, cu darul Duhului Sfânt însă, la praznicul Crăciunului, și de această dată, Hristos devine contemporan cu creștinii cucernici.

Existența lucrurilor din lumea exterioară se sesizează cu ajutorul celor cinci simțuri. Existența noastră proprie o afirmăm simțul interior, conștiința de sine. Creștinul evlavios îl percepe pe Dumnezeu și influența lui asupra ființei umane, prin simțul religios. Cu ajutorul simțului religios, creștinul intră în legătură vie cu Dumnezeu, și simte prezența, ca fiindu-i a-

(Continuare în pag. a 4-a)
Prof. PETRU DUMITREȘA

CRĂCIUN

(Urmare din pag. 1)

adăuga rusecul Rojdestvo, format de la verbul rodit = a da naștere. Termenii sunt legați de Naștere, Christi Natalis, Nativitas Domini, Hristugenna, conform învățăturii din art. 2, din Simbolul de credință: „născut, nu făcut, cel ce este de o ființă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut” (= creat).

Al. Rosetti afirmă despre Crăciun că „reprezintă tratamentul așteptat în slavă al termenului latin *creatione*¹⁰ și care a pătruns în slavă din limba latină prin mijlocirea limbii Bisericii. Menționăm că termenul *Crăciun* este popular, nu termenul bisericii, care este *Nașterea Domnului* — *Dies Natalis, Nativitas Domini, Christi Natalis, Genesis tou Kiriu* la 25 decembrie în Biserica din tot Imperiul Roman din a doua jumătate a secolului al IV-lea și în secolul al V-lea, fiind prima mare sărbătoare bisericească a anului care se mută de la 6 ianuarie la 25 decembrie, luând cu ea și atribuțiile de An Nou „Crăciunul fiind socotit în popor drept An Nou până astăzi, având unele caracteristici ce amintesc în chipul cel mai evident de *Kalendae Januariarum*.”¹¹ Anul Nou civil de la 1 ianuarie este numit în popor până astăzi *Crăciunul mic*.¹² Astfel, 25 decembrie sau stilul de *Crăciun* a fost cel mai mult întrebunțat. În Germania a fost întrebunțat până în secolul al XVI-lea, în Anglia din sec. al VII-lea până în secolul al XIII-lea, în Franța numai în 1564 s-a hotărât începerea Anului Nou la 1 ianuarie, iar în Rusia, schimbarea s-a făcut sub Petru cel Mare. În Cancelaria papală era folosit și în secolele XIV—XVII, sub numele de *stilus curiae Romanae*.¹³

Populațiile slave, spune Al. Rosetti, din provinciile dunărene, care conștientizau cu populațiile romanizate locale au adoptat la maniera lor de a pronunța termenul latin *creatione*, partea de modificare fonetică proprie românei, mărghinindu-se la alternarea lui a slav nearticulat în a. Crăciun apare în română, sârbo-croată și în maghiară. În limbile romanice, termenii pentru a denumi Crăciunul sunt derivați din latinul *natalis* și din lat. *calendas*. „Pe lângă acești termeni, limba Bisericii a întrebunțat și pe *creatio*, pornindu-se de la sensul lui *creare* de „face năștere du neant”. *Creatio* cu sensul de „dies creationis Christi” are pendant în termenul neogrec *Hristugena* „la nativitate de Iesus Christ”.¹⁴ Crearea însă nu are pendant nașterea. Teologic, lumea văzută și nevăzută a fost creată de Tatăl prin Fiul, care este Cuvântul — Logosul sau *Răzuna divină*. „La început era Cuvântul, și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut” (Ioan 1, 1—3). Textul scripturistic este clar, el cuprinde verbul *facio-ere* și *Cel ce face* sau *crează* este Iisus Hristos, Logosul lui Dumnezeu, și nu are nimic comun cu afirmația „face năștere du neant”, atribuit verbului *creare* din latină pentru Iisus Hristos. În limba română *creare*, *creătură* sunt neologisme cărturărești (din franceză *créer*). Din latinul *natalis* avem în română cuvântul *nat*, de unde expresia *Tot satul își are natul lui*, adică fiecare cu obârșia, cu generația (din *generatio- onis* neamului său, din care se naște fiecare. Cuvântul *nat* (din *natus*) nu are legătură cu *Crăciunul*, ca în limbile romanice apusene, și cu atât mai puțin nu are legătură cu *creatio*.

Cum s-a arătat mai sus, „părerea” sa, ca și „părerea” lui Al. Rosetti este greșită.

Obiecțiunea adusă de Al. Graur că nu se poate accepta *calatio* pentru Crăciun, fiindcă „ne poticnim de înțeles: Crăciunul nu e la zi întâi și nu presupune nici o chemare” comportă o lămurire, pentru care va trebui să ne referim la informațiile de istorie bisericească universală din epoca paleocreștină. După hotărârea Sinodului I ecumenic (325), episcopul cetății Alexandria, unde se afla farul astronomic, era însărcinat să anunțe tuturor episcopilor Imperiului Roman data sărbătorii Paștilor, care trebuia să aibă loc în prima duminică după echinocțiul de primăvară, după lună plină, și să nu coincidă cu Paștile evreilor, Paștile creștin fiind legat de 13 spre 14 nisan (luna martie), echinocțiul de primăvară la evrei, când avusesse loc Cina cea de Taină a Domnului cu Apostolii. Invierea a avut loc „în prima zi a săptămânii”, după echinox, adică după 14 nisan, duminică pentru care duminică (dies dominica) este „Ziua Domnului”, Sărbătoarea Paștilor creștin fiind legată de fazele lunii pline, după echinocțiul de primăvară, era cu dată schimbătoare și ea trebuia adusă la cunoștința tuturor creștinilor la începutul anului bisericesc, fiindcă de data Paștilor erau legate și celelalte sărbători bisericești cu dată schimbătoare ca Floriile, Înălțarea, Pogoarea Duhului Sfânt, precum și „lăsata secului de carne” (carnilia) și „de brânză” — căș-legi (caseum liga) și începutul „păresimilor” (quadragesima — *quaragesima*) „Postul Paștilor”. Acest *căringar* (calendaris) creștinii trebuiau să-l cunoască pentru aplicarea în viața lor religioasă și îl cunoșteau numai de la preoții lor, care-l făceau cunoscut în biserică, la începutul anului, la marea sărbătoare creștină „Nașterea Domnului” sau Crăciunul, la 25 decembrie, când aveau loc și sărbătorile de iarnă ale solștiului, și când creștinii erau vestiți și chemați la biserică în mod sărbătoresc prin *corinde* — *corinde de corindători* la marea sărbătoare creștină, care era prima mare *calatio* din an și care justifica etimologia discutatului termen popular *Crăciun din calatio - onem*.

În lumina realităților istorico-ecliziastice din secolele IV—V din Romania Orientală, dezbătută etimologie a cuvântului popular *Crăciun* se justifică și după înțeles și după formă, adică fonetic, venind din epoca daco-romană din latinul *calatio - onem Crăciune*, prin contracție *Crăciun* (dr., ar, megl; ar *cărciun - crăciun*, megl, *cărciun*), cu rotaciunea lui „r” — intervocalic și cu „ș”, provenit din t + i + o, u, ca în *faciune = fitionem, fecior = fetiolus, picior = petiolus*, etc.¹⁶

9 Ibidem.

10 Al. Rosetti, *Istoria limbii române*, cit., p. 558.

11 Petru Caraman, *Substratul mitologic al sărbătorilor de iarnă la români și slavi, Contribuție la studiul mitologiei creștine din Orientul European*, Iași, 1931, p. 63.

12 Ibidem.

13 Idem, p. 41; Ion Ionașcu, *Ceasornicul istoriei*, în „Magazin istoric” 8 (41), august, 1970, p. 63.

14 Al. Rosetti, *Istoria limbii române*, cit., p. 557.

15 Al. Graur, *Putina gramatică*, II, cit., p. 207.

16 Ion Ionescu, *Termeni de cultură creștină daco-romană*, în „Limba Română”, 1991, 1-2, p. 61-63; idem, în „Studii Teologice”, 1991, p. 94-95.

Texte poetice populare și culte în folclorul obiceiurilor

Valoarea unei literaturi constă în originalitatea ei, în bogăția de idei și sentimente a conținutului, în măiestria formei și a expresivității stilistice. Folclorul constituie fondul umanității: Din Biblie și marile epopei ale lumii, din cărțile de înțelepciune populară etc., s-au desprins fragmente care prin circulație au fost prelucrate și adaptate facturii psihice a popoarelor, devenind apoi teme și motive de inspirație pentru literatura populară și cultă. Astfel: mitologia e gândită metaforic și metonimic și oferă sugestii din cele mai spectaculoase.

Folclorul (literar, muzical, coregrafic) e parte integrantă a culturii naționale, a spiritualității unui popor, iar folclorul literar are prin excelență finalitate estetică. Integrat unor practici și rituri ceremoniale devine folclor al obiceiurilor (prin sincretism: text, melodie, joc).

În orațiile de nuntă, de exemplu, întâlnim incantații mitice, poetizând (după Biblie) geneza lumii și a omului.

Istoria literară înregistrează în evoluția ei momente caracteristice, nu numai în ceea ce privește inspirația literaturii culte din folclor, ci și procesul invers al folclorizării creațiilor culte, a coborârii în folclor a unor creații poetice, fie datorită manualelor școlare, fie altor mijloace, (cum se întâmplă azi pe calea radioului ori a televiziunii etc.), așa încât versuri și strofe întregi din Ienăchiță Văcărescu, V. Alecsandri, M. Eminescu, G. Coșbuc, O. Goga etc., au pătruns în sufletul poporului ca cea mai tragică legătură pe care literatura cultă a avut-o cu poporul, pe care l-a ajutat astfel să se regăsească în propriile lui creații, pe care, dacă, cum spunea M. Eminescu, „NU le-a făcut, le-a PUTUT însă face”, ridicându-l totodată la o altă altitudine culturală.

Datorită concepției și viziunii poetice, unele creații culte au fost absorbite de imaginația populară, tocmai pentru că au fost create pe gustul și aspirațiile poporului, fără să-l contrazică. Este, mai întâi, cazul unor fragmente poetice din *Psaltirea în versuri* (1673) a mitropolitului Dosoftei, care rostite în timpul slujbei bisericești, cântate, au fost auzite și însușite de ascultători. Textele, datorită și melodiei, au fost învățate pe de rost de neștiutorii de carte și apoi transmise urmașilor, dovadă și a influenței benefice a bisericii asupra conștiinței enoriașilor.

Unele fragmente poetice au circulat și au fost culese în prima jumătate a secolului al XIX-lea de Anton Pann și publicate în culegerile sale, fiind din nou prelucrate și publicate în broșuri și cărți, fără să se mai cunoască izvorul autentic. Iată psalmul 46 coborât în colinde și cântece de stea, circulând adomna, adaptate realității datinilor și obiceiurilor de iarnă:

Limbile să salte
Cu cântări înalte
Să strige-n țările
Glas de bucurie (...)
Pe vărfuri de munte,
S-aud glasuri multe etc.²

Prin simplitatea versurilor și frumusețea versurilor, pentru simțirea și morală cuprinse în ele, colindele noastre sunt un mijloc de purificare și înălțare sufletească, un fel de rugăciuni îndreptate cu căldura cântecului utorilor divine. Izvorâte din prisosul inimii creștinești, moștenite din strămoși ca zestre spirituală, ele cuprind bunuri sufletești ce înobilează. Nu este întâmplător nici faptul că o serie de colinde amintesc numele voievozilor noștri, ctitori de mânăstiri și biserici, pe care poporul îl cinstește astfel, văzând în creațiile materiale și spirituale un bun al lui propriu.

În colindul *În seara de Sfânt Vasile*, versurile sună astfel:

(...) Câte flori sunt pe pământ,
Toate merg la jurământ,
Numai spicul grăului

1 Vezi volumul: *Colinde, culegere întocmită de G. Breazu, București, F.C.R., 1938* (cu note muzicale); *Steaua sus răsare*. Carte de colinde, Selecția și îngrijirea textelor, dr. Tudor Nedelcea, Casa de editură „Nob”, Craiova, 1990, p. 31—32.

2 Carte de *Limba română* de N. Cartoian și I. A. Rădulescu-Pogoneanu, Editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 1938, p. 63—64.

Și cu vița vinului,
Floarea trandafirului,
Stau în poarta Raiului;
Și judecă florile,
Floriile, garoafele,
Ce-au făcut miroasele?
— Ni le-au rupt albinele etc.³

O altă variantă *Pe poteca lucioasă* reține în conținut aceleași versuri, cu un final mai simplu:

A dat o ploaie cu vânt
Și le-a culcat la pământ;
A dat o ploaie cu soare
Și le-a sculat în picioare.⁴

O poezie populară reținută și de L. Blaga în discursul său: *Elogiul satului românesc* (1937) și în *Antologie de poezie populară* (1966)⁵ are același conținut:

Foale verde grâu mărunț
Câte flori sunt pe pământ
Toate merg la jurământ
Numai spicul grăului
Și vița vinului
Și cu lemnul Domnului
Zboară-n naltul cerului
Stau în poarta raiului
Și judecă florile
Unde li-s miroasele.⁶

Colindele de Crăciun, adevărate imnuri de slavă, preamăresc nașterea Domnului Iisus Hristos:

Astăzi s-a născut
Cel fără de-nceput,
Lăudați și cântați
Și vă bucurați! ...

Numai urăturile de Anul Nou vestesc un ciclu calendaristic cu un rodnic și bogat. Scris în spiritul folclorului, pe care l-a intuit în esența lui, în ceea ce are mai original, George Sion a scris binecunoscuta poezie *Plugușorul* (1856) ale cărei versuri, însușite de popor, circula și azi în variantele urăturii de Anul Nou:

Măine anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește
Și începe-a colinda
Pe la case și-a ura.
Iarna-i grea, omātu-i mare
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug
Pentru brazda de sub plug (...)
Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun, viață nouă (...)⁷

Iată-le transfigurate în plugușoarele de azi:

Măine anul se-nnoiește,
Dă-i Domnului, Doamne!
Plugușorul se pornește
Și-ncepem a colinda
Pe la case a ura;
Casa care e urată
Dumnezeu s-o norocoască,
Aho, copii!⁸

Colindele, Cântecele de stea și *Plugușoarele* semnifică optimismul, dragostea de viață și bucuria de a trăi, deci simțăminte de adâncă bucurie:

Care bucurie și la noi să fie
De acum până-n vecie! ...

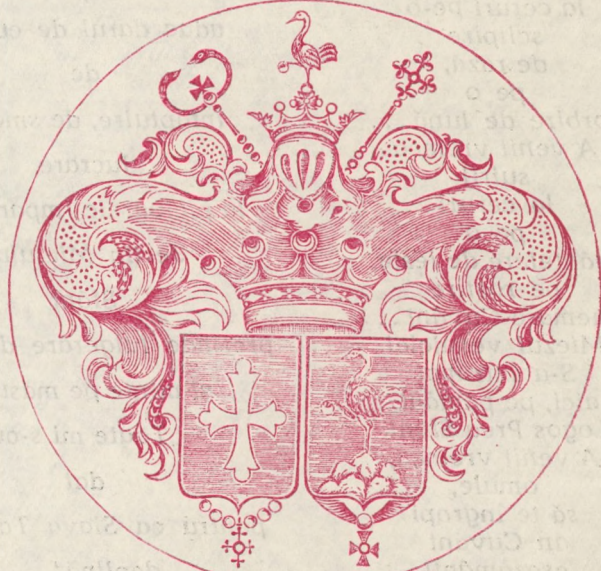
GRAȚIAN JUCAN

3 și 4 Steaua sus răsare, ed. cit., p. 50—51 și 64.
5 Ediție îngrijită de George Ivașcu, ilustrată de Mihai Vulcanescu, E.P.L., București, 1966.

6 Cităm după: Lucian Blaga, *Dor și Eternitate de Marin Bucur*, Editura Albatros, București, 1971, p. 172.

7 *Patrie și libertate*, Ediție îngrijită și prefațată de Constantin Măciucă, E.S.P.L.A., București, 1958, 2 vol., vol. I, p. 24—25 și vol. II, p. 290—293.

8 Steaua sus răsare, ed. cit., p. 53.

VESTE MINUNATĂ

(Urmare din pag. 1)

nezeirea Lui, iar în loc de tămăie faptele noastre cele bune, rod al credinței noastre lucrătoare prin iubire (Gal. 6, 6).

Ne cheamă Biserica în această zi sfântă să ne alăturăm îngerilor din cer și să cântăm împreună cu ei imn de preamărire lui Dumnezeu. De pace și de bună învoire între oameni: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14).

Totul astăzi este plin de bucurie și de lumină, cerul se bucură și pământul se veselește căci Fiul lui Dumnezeu se face om „pentru ca pe om să-l facă Dumnezeu”, după cuvântul Sf. Atanasie cel Mare. Vine să se înfrățească cu noi ca să ne facă pe toți fiii ai Celui Preainalt, și să ne facă pe toți frați între noi. În această zi de praznic noi, creștinii, după spusele Sf. Ioan Gură de Aur: „săptămă de bucurie și praznuim și ne minunăm, și ne uimim de taina cea mare a înomenirii lui Hristos, care covârșește toată priceperea omenească”.

Ne uimim și ne minunăm în același timp de marele eveniment petrecut acum 1997 de ani, și care, după Sf. Ioan Damaschin, este cel mai mare și singurul lucru nou sau soare de la întemeierea lumii: Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos.

Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl mai înainte de veci, „Cel prin care toate s-au făcut fie în cer, fie pe pământ” (Col. 1, 16), s-a făcut om asemenea nouă, în afară de păcat, pentru ca să ne mântuiască.

El, „Cel care ține toate cu palma”, cum glăsuiește o cântare liturgică, s-a lăsat în brațele Prea Curatei Fecioare Maria pentru a ne arăta că devenind asemenea nouă poate să ne ridice la asemănarea cu Dumnezeu, din care am căzut în urma păcatului protopărinților noștri Adam și Eva.

El a venit în lume, la „plinirea vremii” (Gal. 4, 4) pentru a ne arăta că viața are un sens mult mai înalt, un sens necunoscut nouă până atunci, ne-a arătat la justa ei valoare demnitatea omului „chip și asemănare” a lui Dumnezeu, și ne-a adus harul, chemarea și lucrarea pentru dobândirea vieții celei veșnice și a Împărăției Cerurilor.

El s-a născut într-o peșteră friguroasă și săracioasă și nu într-un palat strălucitor, în așa fel ca să ne arate că El a venit pentru mântuirea tuturor, a celor bogați și a celor săraci, a celor slăviți și a celor năpâstuiți.

El, Hristos, „s-a smerit pe sine, chip de rob luând” (Fil. 2, 7), tocmai pentru a ne arăta că Dumnezeu disprețuiește orgoliul și mândria, încrederea de sine și descoperirea altora.

El, Hristos, a venit în lume sub chip de prunc nevinovat, pentru a ne arăta importanța copiilor în viața familiei, a Bisericii și a societății și responsabilitatea pe care o avem ca părinți sau ca educatori pentru aceștia, indicându-ne în același timp nevinovăția lor ca o condiție a dobândirii împărăției lui Dumnezeu: „de nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în Împărăția lui Dumnezeu” (Matei 18, 3).

El, Hristos, a venit pe pământ ca să ne arate: „calea, adevărul și viața” și ca să dea răspuns la marile întrebări ale minții omenești: cine suntem, de unde venim, care este rostul nostru pe acest pământ și unde ne ducem după moartea noastră fizică.

El, Hristos, ne-a învățat „ca unul care avea putere” (Matei 7, 29), aducându-ne legea dragostei de Dumnezeu, dovedită prin dragostea de aproapele: „Dragoste mai mare decât aceea ca cineva să-și pună sufletul său pentru prietenii săi, nimeni nu are” (Ioan 15: 8) și iarăși „Cine zice: Iubesc pe Dumnezeu, dar pe fratele său îl urăște, acela-l uimește, căci cel ce nu iubeste pe fratele său pe care-l vede, cum poate să iubescă pe Dumnezeu pe care nu-l vede?” (I Ioan 4, 20).

Ne-a adus apoi și legea iertării: „Și ne iartă nouă greșelile noastre precum și noi iertăm greșelile noastre” (Matei 6, 22); și acea Lege de aur a creștinismului: „Toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea” (Matei 7, 12, Luca 6, 31).

Toate acestea au venit în lume prin întruparea și Nașterea Mântuitorului Hristos, acestea constituind deja în planul iconomiei divine „începutul mântuirii noastre”.

În acestea toate constă măreția Nașterii Domnului care renaște și recrează întreaga lume, făcând-o să devină cer nou și pământ nou, o faptură nouă întru Hristos (Apoc. 21, 1).

*„O, ce veste minunată
De la Vifileem s-arată”.*

cântăm împreună „cu strămoșii în cor” și ne facem părtași acestei vestiri minunate, reînnoindu-ne credința în Dumnezeirea lui Hristos și reînnoindu-ne și viața noastră de zi cu zi, ascultând de poruncile Lui, pentru că știm că „porunca Lui este viața veșnică” (Ioan 12, 50).

Să primim această veste minunată a Nașterii, iar ziua de Crăciun să fie pentru noi ceibotezați în numele Sf. Treimi, un prilej de recunoștință și mulțumire față de Dumnezeu. Să ne întoarcem la puritatea minții și la nevinovăția inimilor copiilor care ne vestesc în aceste zile Nașterea dumnezeiescului prunc. Fie ca această „veste minunată” să ne facă mai buni și mai drepti, mai credincioși și mai iubitori față de Dumnezeu și față de aproapele aflat în suferință, un prilej de a ne apropia de Iisus și de a-l primi ca mântuitor dumnezeiesc al sufletelor noastre și îmbunătățindu-ne viața să devenim cu adevărat bineplăcutii lui Dumnezeu și casnici ai Lui împlinind mereu voia Sa cea Sfântă.

Peste câteva zile vom intra într-un an nou. Se cuvine deci să mulțumim lui Dumnezeu pentru anul care se încheie, pentru toate binefacerea și bunătățile trupești și sufletești pe care ni le-a hărăzit, ca și pentru încercările pe care ni le-a trimis spre îndreptarea și întărirea noastră în credință și să-l rugăm ca în anul ce vine să fie mereu cu noi, ocrotindu-ne, păzindu-ne și povățuindu-ne pe fiecare spre tot lucrul cel bun și folositor.

Să-l rugăm pe Dumnezeu în stăpânirea căruia sunt anii și vremurile să binecuvinteze cumuna anulului ce vine cu pace, cu sănătate și cu spor duhovnicesc pentru noi toți, cu belșug pentru roada pământului, cu vremuri de pace și de bună înțelegere între oameni și popoare, cu sănătate pentru cei bolnavi, cu păine pentru cei lipsiți, cu împăcare pentru cei învrăjbiți, cu un loc de muncă pentru cei care nu-l au.

Să praznuim și noi așa cum se cuvine aceste sfinte zile ale Crăciunului, Anului Nou și Bobotezel, după tradiția noastră creștinească și românească, dar să nu-i uităm nici pe cei care și în acest an își petrec aceste sfinte sărbători pe un pat de spital, în azile și orfelinate, în închisori sau în alte locuri, și care nu se pot bucura din plin de aceste mărețe clipe ale sărbătorilor. Să le stăm și lor în ajutor după puterile noastre, cercetându-i după porunca Mântuitorului și făcându-i să simtă și ei bucuria Nașterii Domnului. Să venim în întâmpinarea nevoilor lor cu ceea ce putem, fie material, fie spiritual în așa fel încât ei, frații noștri, să ne simtă alături de ei, să simtă căldura sufletească cu care-i înconjurăm și toată dragostea ce li se cuvine din partea noastră.

Să fim buni și generoși.

Să fim buni pentru că însuși Dumnezeu este bun cu noi, și din bunătate pentru noi, oamenii, L-a trimis în lume pe Fiul Său Preaiubit.

*„Să se nască
Și să crească
Să ne mântuiască”.*

Să fim generoși cu cei din jurul nostru și mai ales, așa cum spunea, față de cei în nevoi și suferințe, față de cei singuri și sărmani, căci și pentru aceștia a venit pe pământ Mântuitorul Hristos.

Să ținem cu străncie la învățătura sănătoasă a Bisericii noastre strămoșești primită prin Sfinții Apostoli, direct de la Mântuitorul, credință în care au trăit, au adormit și s-au mântuit de-a lungul veacurilor moșii și strămoșii noștri.

Să ne ferim de cei care vin să ne abată de la calea adevărului și să ne depărteze de la Biserica „cea una, sfântă, sobornicească și apostolească”.

Noi românii, am fost una în credință, cu toate încercările străinilor de a ne dezbină, și tocmai prin această credință ortodoxă am rezistat tuturor vicisitudinilor istoriei, tuturor celor care au încercat să ne schimbă legea și limba ca să ne poată deznăționaliza.

Vă facem împreună cu P. S. Visarion Rășinariu — nou episcop-vicar al Arhiepiscopiei noastre, ales și hirotonit în luna octombrie a acestui an — cele mai bune urări de a petrece cu pace și bucurie sfintele sărbători ale Nașterii Domnului, și vă dorim cu prilejul Noului An 1998, urarea de mulți și fericiți ani cu sănătate și multe împliniri în viața de zi cu zi.

Cu aceste gânduri și simțăminte. Vă doresc tuturor sărbători ferice și toate binecuvântările cerești pentru Dvs., pentru familiile și copiii Dvs. și pentru întreg poporul nostru român cel binecredincios.

Sărbători ferice!

LA MULȚI ANI!

„Sub milostivirea Ta scapam, Născătoare de Dumnezeu Fecioară. Rugăciunile noastre nu le trece cu vederea, în necaz și ne izbăvește din nevoi Una curată și binecuvântată”.

„Hristos se naște, măriți-L”

(Urmare din pag. 1)

nilor în ziua Nașterii lui Hristos când „Cuvântul lui Dumnezeu s-a făcut trup și s-a sălășluit între noi și am văzut slava lui” (Ioan 1, 14), și nu orice slavă ci una deosebită ca a Fiului lui Dumnezeu „Unul născut din Tatăl, plin de Har și de adevăr” (Ioan 1, 14).

Taina cea din vece ascunsă și de ingeri neștiută aceea a întrupării Logosului divin devine astăzi vădită și cunoscută tuturor căci sosind: „plinirea vremii” (Gal. 4, 4), El s-a arătat în lume „și cu oamenii a petrecut” (Baruh 3, 38).

„Taina străină văd și preamărită, cer fiind peștera, scaun de Hruvimi fecioara, ieslea sălășluriea” cântă Biserica în această noapte a Crăciunului și ne cheamă pe toți să luăm parte la descoperirea tainei și să vedem cu ochii noștri cele petrecute acum aproape 2000 de ani în Betleem zicându-ne: „Veniți, credincioși, să vedem unde s-a născut Hristos...”.

Deși evenimentul cu reverberații cosmice s-a întâmplat atunci, el ne este actualizat de fiecare dată în așa fel încât ne facem și noi părtași lui și devenim contemporani al celui mai mare eveniment al istoriei omenirii și care și-a pus pecetea lui asupra tuturor veacurilor.

„În vremea aceea” devine pentru noi un prezent continuu care ne menține trează în conștiința noastră „taina înomenirii” lui Hristos.

Crăciunul nu e o sărbătoare a trecutului, ea este mereu actuală, ca de altfel toate celelalte sărbători din ciclul liturgic al Bisericii noastre, și ne proiectează în lumina ei primită de la „Soarele dreptății” însăși întreaga noastră existență.

Taina de atunci devine taina reală pentru cei de astăzi care participă efectiv la împlinirea ei. Acest lucru este demonstrat și în colindele noastre românești unde cuvântul „astăzi” este prezent mereu.

„Astăzi s-a născut Hristos”, sau „veniți astăzi credincioși să sălășluim...”, „astăzi s-a născut Cel fără-început, cum au spus proorocii...”.

Crăciunul ne duce pe noi în atmosfera de taină ce s-a petrecut atunci în Betleemul Iudeii, dar în același timp ne aduce timpul sacru înapoi actualizându-ne de fiecare dată evenimentul

cosmic de atunci, și ne introduce în lumina sfântă a praznicului întrupării Fiului lui Dumnezeu.

Crăciunul cu toată frumusețea lui, cu colindele noastre strămoșești, care sunt adevărate tratate teologice ale întrupării și ale lucrării de mântuire săvârșite de către Hristos, ne poartă pe toți fie tineri, fie bătrâni în lumina transcendenței și ne descoperă în toată splendoarea lui faptul venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu.

Să fie Crăciunul și pentru noi cei de astăzi, creștinii veacului douăzeci, o sărbătoare sufletească, aleasă, un prilej de a ne bucura de minunea întrupării Fiului lui Dumnezeu și întru bucuria acestui praznic luminat să ne închinăm toată viața noastră lui Hristos și semenilor noștri și mai ales celor aflați în suferință și în necazuri și care au nevoie de ajutorul nostru. Să-i ajutăm după puterile noastre în așa fel ca și ei să simtă dragostea noastră și ca suntem alături de ei.

Să ne fie tuturor sfânta zi a Crăciunului un prilej binecuvântat de a-l primi pe pruncul Iisus în sufletele noastre asemenea peșterii săracioase din Betleem și oferindu-i sălășlăuindu-l toată viața noastră în Hristos ce este „Calea, Adevărul și Viața”. Să-i aducem și noi darurile noastre ca și magii de la Răsărit, virtuțile alee și faptele noastre bune care vor fi prilej de El și ne va răsplăti fiecare la din bunătatea Sa cea nemărginită.

Să fim darnici și iubitori, să participăm cu evlavie la sfintele slujbe din zilele sfinte ale Crăciunului și mai ales în aceste zile să ne înmulțim rugăciunea, smerenia și fapta cea bună pusă în slujba semenilor noștri.

Făcând așa vom praznuir cu adevărat așa cum se cuvine, „în ospețe și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rusine” (Romani 13, 13), această sântă zi a Crăciunului și fiecare zi ne va fi o zi de sărbătoare, un praznic luminos și vom cânta împreună cu ingerii „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14).

Tuturor un Crăciun binecuvântat și urări de sărbători ferice și tradiționala urare de „La mulți ani!”

Spovedania și viața duhovnicească

(Urmare din pag. 1)

vidul de sens al existenței care este marea dramă a omului înstrăinat de Dumnezeu.

Dar Dumnezeu care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Tim. 2, 4) îi cheamă pe aceștia la redresarea vieții morale, adică la convertire, prin părăsirea căilor în- tinericului și prin pocăință, la asanarea vieții lor morale, sufletești, căci Dumnezeu nu voiește moartea păcătosului; ci să se întoarcă și să fie viu.

Văzând starea de decădere religios-morală și conștiința de răspundere pe care o avea în fața lui Dumnezeu, profeții și alți drepti ai Vechiului Testament au chemat la pocăință pe contemporanii lor, prin scris și prin viu grai, chemări care au rămas valabile până la sfârșitul veacurilor.

„Întoarceți-vă, copii răzvrățiți și Eu voi vindeca neascultarea voastră” spune Dumnezeu prin glasul proorocului Ieremia (3, 22) iar prin prooroc Iezechiel, Dumnezeu spune: „Pocăiți-vă și vă întoarceți de la toate nelegiuirile voastre, ca necredința voastră să nu vă fie piedică. Lepădați de la voi toate păcatele voastre cu care ați greșit și vă faceți o inimă nouă și un duh nou. De ce să muriți voi casa lui Israel!” (18, 30—32), „că Eu nu voiesc moartea păcătosului ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea lui și să fie viu” (33, 11).

Întreaga lucrare de convertire a profeților Vechiului Testament este străbătută de chemarea la îndreptare a vieții potrivit voinței divine. Cu toate acestea omeneirea fiind lipsită de harul dumnezeiesc oamenii nu puteau depăși limitele vieții trăite fără perspective spirituale și de aceea se simțea lipsa unui ajutor supranatural care a venit odată cu întruparea Mântuitorului Hristos.

Mântuitorul Hristos a început lucrarea Sa în lume rostind cuvintele: „Pocăiți-vă căci s-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 4, 17). Dacă Mântuitorul Hristos nu ar mai fi rostit nici un alt cuvânt, — acesta ar fi fost de ajuns pentru ca omeneirea să ia cunoștință de învățătura Sa, pentru că cuvântul pocăință cuprinde în sine o descoperire nouă la lumina căreia omeneirea putea să-și găsească drumul izbăvirii, al ridicării, al renașterii spirituale. De asemenea, miezul propovăduirii Sf. Ioan Botezătorul are în vedere întoarcerea tuturor spre o viață curată, prin rostirea cuvintelor: „Faceți roade vrednice de pocăință” (Matei 3, 8); „Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 3, 2).

Pentru a înțelege ce este în sine pocăința este necesar să amintim că acest cuvânt este traducerea din limba greacă a cuvântului meta-noia care înseamnă „schimbarea minții”. Aceasta înseamnă transformarea interioară, moral-religioasă a credinciosului, înnoirea sa spirituală, angajarea sufletului omenești în profunzimile sale de taină așa încât el revine la starea omului cel nou pe care a dobândit-o prin Botez, este învierea cu Hristos (II Corinteni 5, 17).

Pentru a se ridica pe această treaptă a vieții curate, a revierii la starea harică din care credinciosul a căzut, Mântuitorul Hristos a instituit Taina Spovedaniei sau a Mărturisirii. Acest fapt a avut loc în ziua învierii Sale din morți când El a dat Sfinților Apostoli puterea iertării păcatelor prin rostirea cuvintelor: „Pace vouă; precum M-a trimis pe Mine Tatăl și Eu vă trimit pe voi. Și zicând această a suflat asupra lor și a zis: „Luați Duh Sfânt; cărora le veți ierta păcatele le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 21—23).

Cutremurată de înfricoșătoare Taina a Spovedaniei Sf. Ioan Gură de Aur spune în cartea „Despre Preoție”: „Oamenii, care trăiesc pe pământ și locuiesc pe el, au primit îngăduința să administreze cele cerești și au o putere pe care Dumnezeu n-a dat-o nici îngerilor și nici arhangelilor. Nu s-a spus îngerilor, ci oamenilor: Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer”. Au și stăpânitorii pământului puterea de a lega; dar leagă numai trupurile. Puterea de a lega a preoților, însă, leagă sufletele și străbate cerurile; Dumnezeu întărește sus în ceruri cele făcute de preoți pe pământ, Stăpânul întărește hotărârea dată de robii. Ce oare altceva a dat Dumnezeu preoților decât toată puterea cerească?... Domnul a spus iarăși: „Tatăl a dat toată puterea Fiului (Ioan 5, 20). Văd însă că toată această putere a fost încredințată de Fiul preoților” (Cartea a treia, 5).

Pentru ca preotul să poată împărtași harul iertării păcatelor, pentru a-și pune în lucrare puterea de a lega păcatele este necesar ca credinciosul convins de păcătoșenia sa să ingenuncheze în fața duhovnicului și să-și mărturisască fără nici o rețineră păcatele. „Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea” (I Ioan 1, 9).

Despre această mărturisire a vorbit proorocul David când, convins de păcătoșenia sa a spus: „Păcatul meu l-am cunoscut și fărădelegea mea n-am ascuns-o împotriva mea”. Cuvintele „împotriva mea” înseamnă că păcatul nemărturisit este o boală care macină sănătatea sufletească dar și trupească.

Momentul dezlegării păcatelor are loc la sfârșitul spovedaniei când preotul duhovnic împărtășește harul iertării prin punerea mâinilor pe capul credinciosului și prin rostirea cuvintelor: „Domnul și Dumnezeu nostru Iisus Hristos, cu harul și cu îndurărilor iubirii Sale de oameni să te ierte pe tine fiule (N) și să-ți lase ție toate păcatele tale. Și eu, nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin”.

Pentru a-și atinge scopul ei duhovnicesc, Spovedania trebuie să fie expresia durerii sufletești, a regretului pentru tot trecutul nostru întunecos.

Pentru pocăință avem la îndemână mijloacele duhovnicești ca: postul, rugăciunea, privegherea etc., dar și timpul care pe cât este de valoros pe atât îl neglijăm. Despre timpul necesar pentru mântuire ne vorbesc Sfinții Părinți. Așa, de pildă, un frate l-a întrebat pe avă Pimen zicând: Am făcut un păcat mare și voiesc să mă pocăiesc trei ani. I-a zis lui bătrânul: este mult. Și a zis fratele: dar până la un an? și a zis iarăși bătrânul: mult este. Iar cei ce erau de față au zis: dar până la 40 de zile? și iarăși a zis: mult este. Și a adăugat: eu zic, că dacă din toate inima se va pocăi omul și nu mai adaugă să facă păcatul, în trei zile îl primește pe el Domnul (Pateric).

Așadar, Dumnezeu primește pe toți cei ce se pocăiesc și aceasta se poate face într-un timp scurt. Este un har, o binecuvântare de la Dumnezeu pe care neglijând-o ne pierdem mântuirea sufletească pentru care S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos. Căci fără pocăință săvârșim un păcat de moarte, după cum spune Sf. Marcul Ascetul: „păcat spre moarte este tot păcatul nepocăit. Chiar de s-ar ruga un Sfânt pentru un asemenea păcat al altuia, nu este auzit” (Filocalia I, p. 255).

Cunosând acestea, știind că Dumnezeu a dăruit duhovnicului harul iertării păcatelor, știind apoi că Dumnezeu ne-a făgăduit iertarea dar nu și ziua de mâine să ne convingem că astăzi este ziua pocăinței, după cuvântul Sf. Scripturi care spune: „Nu întârzia și te întoarce la Domnul și nu amâna din zi în zi. Că fără de veste va izbucni mânia Domnului și în vremea răzbunării vei fi dat pe irii” (Înțel, lui Isus Sirah 5, 8—9).

Om care are sufletul încărcat de păcate este chinat, muștrădat de conștiință, neliniștit. El este într-o veșnică căutare a ceva care să-l liniștească și necăutându-l și negăsindu-l pe Dumnezeu își caută în plăcerile patimilor alinarea zburcării lui său sufletesc.

Dar nu numai atât, căci fărădelegile oamenilor îl chină de In-suși Dumnezeu care spune poporului Iudeu prin glasul profetului Isaia: „M-ai coplesit cu păcatele tale și cu fărădelegile tale tu m-ai chinuit” (43, 24).

Pentru a ieși din cercul vicios plăcere-durere este necesar să ne împăcăm cu Dumnezeu, cu noi înșine și cu aproapele.

Împăcarea cu Dumnezeu prin-o viață virtuoaasă, sfântă, bineplăcută Lui prin pocăință, aduce nu numai liniștea și pacea în sufletele noastre dar îi odihnim și pe semenii noștri, după cuvântul Sf. Pavel către ucenicul său Filimon: „Căci am avut multă bucurie și mângâiere din dragostea ta, întrucât inimile sfinților s-au odihnit prin tine, frate” (I, 7).

Dar sufletul împăcat odihnește nu numai pe oameni ci pe In-suși Dumnezeu după expresia liturgică pe care o auzim la slujba Utreniei: „Că sfânt ești Dumnezeu nostru și întru sfinți Te odihnești”.

Să nădăjduim aceasta căci PRIN POCĂINȚA și PRIN SPOVEDANIA SINCERĂ DOBÂNDIM HARUL IERTĂRII PRIN PREOTUL DUHOVNIC care poate este un smerit și nebagat în seamă slujitor al lui Dumnezeu dar care prin HARUL DIVIN leagă Cerul și pământul și poate să ne dea „o inimă nouă și un duh nou” (Iez. 36, 26), o trăire cu anticipație a celor viitoare și veșnice, o arvună a acestora spre dobândirea cărora suntem dator să năzuim neîncetat.

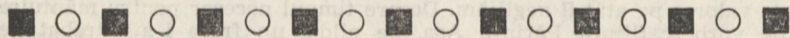
ITINERAR PASTORAL

Întruparea Fiului lui Dumnezeu

Din încredințarea și cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit ANTONIE, Prea Sfinția Sa Episcop-vicar VISARION RAȘINAREANU a săvârșit următoarele:

- 14 noiembrie 1997, P.S.** Sa a slujit Vecernia la Catedrala din Sibiu.
- 15 noiembrie a.c., P.S.** Sa a cercetat canonic parohia Săvăstreni, prot. Făgăraș, mănăstirea Sf. Andrei de la Berivoi, Schitul 40 de mucenici Berivoi, mănăstirea Schimbarea la Față de la Bucium, unde a săvârșit slujba Vecerniei, și biserica Sf. Nicolae din Râșnov, prot. Brașov.
- 16 noiembrie a.c., P.S.** Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica Sf. Arhanghel din Zărnești, rostind cuvânt de învățătură. La sfârșitul Sf. Liturghii, P.C. Pr. paroh Mărginean Nicolae a fost hirotesit întru iconom stavrofor.
- P.S. Sa a săvârșit apoi slujba de sfințire a noii troițe ridicată în curtea bisericii, iar seara a săvârșit Vecernia la biserica Sf. împărați din Tohanu Nou, rostind cuvânt de învățătură.
- 17 noiembrie a.c., P.S.** Sa a săvârșit, înconjurat de membrii Permanenței Consiliului Eparhial Sibiu, sfânta Liturghie arhierescă în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, cu prilejul zilei de naștere a I. P. S. Mitropolit ANTONIE al Ardealului.
- Prea Sfinția Sa a prezidat apoi lucrările Permanenței Consiliului Eparhial Sibiu.
- La orele amiezii Prea Sfinția Sa a săvârșit în Catedrala Mitropolitană slujba Te Deum-ului cu prilejul zilei de naștere a I. P. S. Sale.
- În aceeași zi P.S. Sa a luat parte la susținerea tezei de doctorat în teologie a P. C. Pr. Vasile Grăjdean, lector la Facultatea de Teologie din Sibiu.
- 18 noiembrie a.c., P.S.** Sa a primit la Reședința Mitropolitană din Sibiu, vizita de curtoazie a Excelenței Sale dl. Harald Gehring, Consulul general al Germaniei la Sibiu.
- Seara a slujit Vecernia și Acatistul Mântuitorului în Catedrală.
- 19 noiembrie a.c., P.S.** Sa a prezidat lucrările Conferinței preoțești din prot. Avrîg.
- 20 noiembrie a.c., P.S.** Sa a luat parte la festivitățile prilejuite de împlinirea a 60 de ani a Excelenței Sale dl. Episcop Christoph Klein — organizate de Episcopia Evanghelică C.A. din Sibiu și a rostit o scurtă alocuțiune.
- P.S. Sa s-a întâlnit cu dl. Mozes Arpad, episcopul Bisericii Sinodo-Prezbiteriene din Cluj-Napoca.
- Seara a slujit Vecernia unită cu privegherea la Catedrală.
- 21 noiembrie a.c., P.S.** Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrală, iar seara tot acolo a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului.
- 22 noiembrie a.c., P.S.** Sa a făcut o vizită canonică la Mănăstirea Turnu Roșu, prot. Avrîg, precum și la parohiile Sebeșul de Jos și Sebeșul de Sus, prot. Avrîg.
- Seara a slujit Vecernia la Catedrală.
- 23 noiembrie a.c., P.S.** Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrală rostind un bogat cuvânt de învățătură legat de pericopa evanghelică a duminicii.
- Seara a slujit Vecernia la Catedrală.
- 24 noiembrie a.c., P.S.** Sa a săvârșit slujba Vecerniei în Capela Facultății de Teologie din Sibiu.
- 25 noiembrie a.c., P.S.** Sa a prezidat lucrările Conferinței preoțești din prot. Săliște.
- A cercetat bisericile Înălțarea Domnului și Adormirea Maicii Domnului (Brata) din Săliște, precum și șantierul noii biserici „Sf. împărați” ce se construiește în Piața Prahovei-Sibiu.
- Seara a săvârșit Vecernia la Catedrală.
- 26 noiembrie a.c., P.S.** Sa s-a întâlnit cu P.S. Nifon Mihăiță al Călărașilor și Sloboziei aflat în vizită la Sibiu.
- 27 noiembrie a.c., P.S.** Sa a prezidat lucrările Conferinței preoțești din prot. Rupea.
- 28 noiembrie a.c., P.S.** Sa a săvârșit Vecernia la Catedrala Mitropolitană din Sibiu.
- 29 noiembrie a.c., P.S.** Sa a vizitat canonic parohiile Dobârca și Acliu, prot. Săliște. La Dobârca a rostit un scurt cuvânt de învățătură credincioșilor adunați acolo.
- Seara a slujit Vecernia și Litia la Catedrală.
- 30 noiembrie a.c., P.S.** Sa a săvârșit slujba de resfințire a Capellei cu hramul Sf. Apostol Andrei de la Școala Normală din Sibiu și Sf. Liturghie arhierescă, rostind cuvânt de învățătură.
- P.S. Sa a hirotesit întru iconom stavrofor pe P. C. Pr. pensionar Pintescu Constantin din Sibiu.
- P.S. Sa a cercetat și biserica cu hramul Sf. Ap. Petru și Pavel — Sibiu Cibin I.
- Seara a săvârșit Vecernia și Acatistul Sf. Ap. Andrei în Catedrala Mitropolitană.

Pr. VALENTIN SICOE

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarea parohie vacantă:

PROTOPOPIATUL ORT. ROM. BRAȘOV

Parohia: COLONIA 1 MAI VULCAN

Termen de concurs: 15 decembrie 1997 — 1 ianuarie 1998.

Cei care doresc să ocupe acest post își vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile protopopești anexând adevărințe cu certificatul de cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs Of. prot. ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa, vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, copie diplomă de licență, copie pentru cursuri de îndrumare absolvite, situația socială (domiciliul familiei, copii, părinți, locul de muncă al soției etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație, 15 zile de la data numărului.

Dr. ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

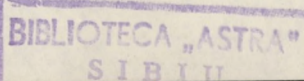
Consilier bisericesc,
Pr. SIMION SASĂUJAN

ANUNȚ

În urma hotărârii Consiliului Arhiepiscopesc al Arhiepiscopiei Sibiului, prețul unui abonament anual la „Telegraful Român”, pe anul 1998, este de 15 000 lei, iar al „Revistei Teologice” de 20 000 lei. Banii se vor vira obligatoriu în contul nr. 45.10.4.09.2, B.C.S.A. — Sibiu.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: **Dr. Antonie Plămădeală**, Mitropolitul Ardealului — președinte; **P. S. Visarion Rășinareanu** — episcop-vicar, — vicepreședinte; **Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan** — redactor responsabil; **Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu**.

• Semnalăm • Semnalăm •

Tomăș Spîdlîk: Marii Mistici Ruși, editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1997, traducere de pr. prof. Dr. Nicolae D. Necula (344 pag.). Este o carte interesantă despre sfinții catalogului rusesc. Cuprinde pe primii martiri, pe primii călugări, sfinții, episcopii, sfinții principii și apoi se ocupă de Serghe de Radonej, de Iosif Volokolamsk, de Nil Sorski, reprezentantul isihasmului din Rusia, apoi de Nebunii pentru Hristos, Pietatea Liturgică, Cultul Sfinților, Viața familială, Hristosul gânditorii ruși și apoi încheie cu Țara și poporul. Găsim informații despre Serafim de Sarov, Nazarie de la Valamo, Arhim. Spiridon Teofan Zăvorâtul, Gogol, Ioan de Kronstadt, despre icoana rusă, Nicolae Arseniev și apoi despre o mulțime de teologi mari inclusiv Dostoievski și despre scrierile lor și despre acești oameni.

Este o carte nouă, asupra Teologiei Rușilor, fără să îndrăznească să se pronunțe totuși asupra valorii acestei teologii.

El spune în cuvântul de introducere că nu este în stare să se pronunțe asupra valorii acestor teologi în lumea modernă. Este însă gata să furnizeze primele informații asupra trecutului acestei țări și asupra trăsăturilor demne de atenție ale religiozității sale. Cu alte cuvinte nu-și găsește pentru ideile sale curajul de a spune ceva mai mult despre acești teologi ruși, despre care scrie totuși cu atâta competență. Noi nici nu înțelegem de altfel cum poate el să scrie despre ei fără să fie atins de ceea ce scrie despre acești oameni mari ai poporului rus. Este pentru noi un semn mare de întrebare atunci când autorul își încheie cartea prin cuvintele: „Concluziile profetice optimiste sau pesimiste depășesc competența noastră”.

Ce fel de concluzii își teme oare autorul român al acestei cărți? Cu atât mai mult cu cât în general scrie despre oameni care au trăit înainte de Revoluția rusească din 1918? Ce anume îi vor fi dând autorului atâtea îndoieli când scrie despre oameni care au dat spiritualității rusești temeuri atât pentru atunci cât și pentru acum? Ce anume îl poate face pe un scriitor de seama lui Tomăș Spîdlîk să pună totul sub părea că ar putea fi neprofetice sau i-ar depăși competența? În orice caz, teologia lui deșteaptă foc, se lasă atinsă de focul îndoielii.

O ediție îngrijită de Vlad Zografi de texte din Emil Cioran, dau ocazia lui Aurel Cioran, fratele poetului, să se amestece în opera fratelui său. Astfel Aurel Cioran ne dă o selecție a textelor din Emil Cioran sub titlul: „Cioran despre Dumnezeu”, editura Humanitas, București, 1997 (243 pg.). Tot ce a scris Cioran nu e, la urma urmelor, decât reluarea obsesivă a cărții lui Iov. Fie că vorbește despre istorie, despre moarte, despre timp sau despre muzică, cel căruia îi consacră uneori furia, extazul și hula, alături de scepticismul casant — e Dumnezeu. „Se poate vorbi cinstit de altceva decât de Dumnezeu și de s-ne”?

Iată întrebarea inevitabilă din textul și subtextul tuturor cărților lui. „Antologia de față propune un drum prin dialogul lui Cioran cu Dumnezeu. Unul din multele drumuri posibile. Se vrea o nouă carte a lui Iov, fără vindecare, cum fără vindecare a rămas Cioran. Se vrea, de asemenea, o nouă cale a unui nou prinț Sakyamuni care, văzând decrepitudinea, suferința și moartea, atinge iluminarea în scepticismul misticului”. (pg. 6).

Iată la întâmplare, fiindcă nu se poate alfel, câteva citate: „Gândul la Dumnezeu nu servește decât spre a muri”.

„Nu de bunăvoie te-ndrepti spre el, ci fiindcă n-ai încotro”. Alt citat: „Dumnezeu e moștenitorul acelora ce au murit în El. Astfel te despartii ușor de tine și de lume, lăsându-L să continue firul a-ător mahniri și părăsiri”. Sau alt gând de-al lui: „În lumea-n care nu mai am pe nimeni, mai dispun doar de Dumnezeu”. (pg. 14—15).

„Dumnezeu aterizează în golurile sufletești. La orizontul deșertului lăuntric trage el cu coada ochiului. Căci Dumnezeu, ca și boala, se încuibă în locul celei mai mici rezistențe. O ființă armonioasă nu poate crede în Dumnezeu. Lepra asta de criminali, de sfinți și de săraci, l-au „lansat” pentru uzul amărăciunii lor”. (pg. 236)

În sfârșit încă câte ceva: „Am înjurat pe toată lumea, în regul univers. Este o terapie excelentă. Huli-rea lui Dumnezeu mi-a dat o mare satisfacție”. (pg. 240).

„Nu pun mare preț pe cel ce se lipsește de Păcatul originar. În ce mă privește, am apelat la el în toate împrejurările și, fără el, nu știu cum aş putea evita o permanentă consternare”. (pg. 243).

Și așa mai departe. Nu găsem nici o consternare, nici un ajutor. Dar tot ce scrie Cioran e interesant chiar dacă s-ar nega mereu.

ANTONIE P.

Redacția

Ca în fiecare an, Praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos ne oferă plăcutul prilej de a adresa colaboratorilor și cititorilor publicației noastre cele mai alese și sincere urări de sănătate, pace și fericire! Întru mulți și fericți ani!